

Szczepan Kasiński

Fundraising

Jak stworzyć i zrealizować strategię fundraisingową

Spis treści

Wstęp	12
Pięć ważnych myśli na początek	16
To jest książka do pracy	17
Zatrzymuj się, gdy tego potrzebujesz	17
Nie martw się o swoją sprawczość	18
Podejmij wyzwanie!	19
To nie będzie stracony czas	20
Rozdział # 1 Zmiana, czyli od chaosu do skarbu	22
Strategia, czyli sposób, by ułatwić Ci pracę	24
Fundraisera rozlicza się z efektów	25
Procesy, procedury i inne „brzydkie” słowa	26
Czego potrzebujesz, żeby zacząć?	28
Podróż zaczyna się od przygotowania	29

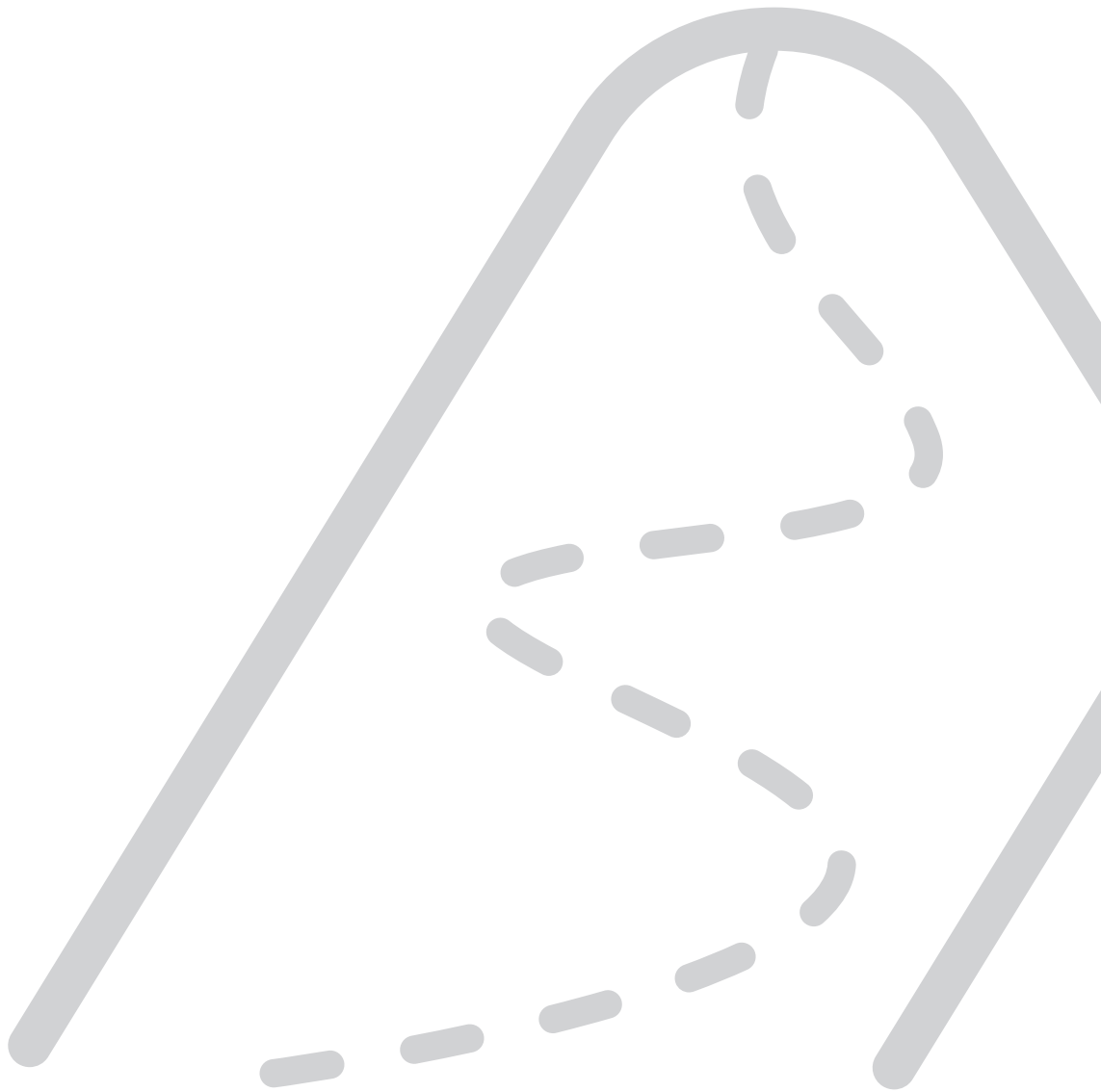
Rozdział # 2 Bohater, czyli Ty!	32
Każdy bohater ma pięć kluczowych cech	34
Bohaterowie, których spotkasz w świecie strategii i fundraisingu	37
Zaklinacz	37
Giermek	38
Baronet	39
Kupiec	40
Bard	41
Odkrywca	42
Odkryj, jakim jesteś bohaterem	43
Jak Ci poszło, Podróżniku?	46
Rozdział # 3 Strategia	48
Zdecydowana większość organizacji przegrywa przez brak strategii	49
Zbadaj i opisz ścieżkę dla swojej organizacji	50
Czy procesy i procedury sprawią, że NGO zamieni się w korporację?	50
Co przed nami, czyli tworzenie strategii krok po kroku	52
Nie marnuj swojego potencjału ani potencjału swojej organizacji	53
Pięć etapów pracy przy tworzeniu strategii fundraisingowej	54
Samodzielnie czy z zespołem?	55
Jak zaplanować pracę?	56

Etap 1: Misja, wizja, cele strategiczne	56
Czym jest misja?	56
Odpowiedz na pięć podstawowych pytań o misję	61
Jak brzmi misja Twojej organizacji?	72
Wizja: wielkie i śmiałe plany	73
Cele strategiczne	78
Czym cel strategiczny różni się od zwykłego celu?	79
Cel musi być mierzalny i konkretny	80
Spisz cele strategiczne	83
Cele roczne i kaskadowanie celów	85
Cel roczny powinien być podzielony na projekty	87
Projekty, które pozwolą zrealizować cel roczny	88
Co jeszcze może pomóc przy tworzeniu strategii?	91
ETAP 2: Prototypowanie	92
Prototyp, czyli tajemniczy MVP	93
ETAP 3: Analiza ryzyka	97
Analityczna suma wszystkich katastrof	98
ETAP 4: Analiza organizacji i otoczenia	100
ANALIZA INTERESARIUSZY	101
ANALIZA SWOC	106
ANALIZA KONKURENCJI	109
ETAP 5. Wdrożenie i komunikacja	112
DOKUMENT STRATEGICZNY	112
Jak stworzyć dokument strategiczny?	113
WDROŻENIE	113
PLAN KOMUNIKACJI	114
Komunikacja wewnętrzna	115
Komunikacja zewnętrzna	115
Podsumowanie	116

Rozdział # 4 Ekwipunek, czyli Twoje zasoby	118
1. Ludzie i ich kompetencje	120
2. Ambasadorzy	121
3. Sprzęt	121
4. Newslettery i bazy mailingowe	122
5. Media społecznościowe	122
6. Media tradycyjne	123
7. Biznes	123
Rozdział # 5 Wybór ścieżki	126
Ścieżka Darczyńcy	129
Ścieżka	129
Ekwipunek	130
Ruszajmy!	130
Od czego zacząć działania fundraisingowe?	131
Najpierw się poznajmy, potem działajmy wspólnie	132
Trzy etapy ścieżki Darczyńcy: promocja, pozyskanie, utrzymanie	133
Etap I: Promocja, faza 1: Zauważenie	133
Etap I: Promocja, Faza 2: Zaangażowanie	136
Etap I: Promocja, faza 3: Akceptacja	140
Etap II: Pozyskanie, faza 4: Wpłata	141
Kampania zbiórkowa i jej trzy etapy	153
Etap III: Utrzymanie, faza 5: Lojalizacja	164
Etap III: Utrzymanie, faza 6: Ambasador	169
Podsumowanie ścieżki Darczyńcy	171

Ścieżka biznesowa	172
Ścieżka	172
Ekwipunek	173
Ruszajmy!	173
Współpraca z biznesem	174
Jak przygotować się do współpracy z biznesem?	175
Społeczna Odpowiedzialność Biznesu (CSR) i jej pułapki	187
Darczyńcy zagraniczni	190
Podsumowanie ścieżki biznesowej	191
Ścieżka: akcje i wydarzenia	192
Ścieżka	192
Ekwipunek	193
Ruszajmy!	193
Wyznacz kwotę, jaką chcesz zebrać	194
Przemyśl, kogo chcesz zaprosić	195
Wybierz atrakcje spójne z Waszą misją	197
Nie zbierzesz pieniędzy, jeśli nikt nie będzie wiedział, że je zbierasz	198
Siedem eventów, które możesz zrobić	199
Media i influencerzy	207
Podsumowanie ścieżki akcji i wydarzeń	212
Ścieżka: sprzedaż	214
Ścieżka	214
Ekwipunek	215
Jak organizacje pozarządowe mogą zarabiać?	216
Działalność odpłatna	218

Działalność gospodarcza	219
Sponsoring	220
Sprzedaż wiązana	221
Podmioty powiązane	221
Podsumowanie ścieżki sprzedaży	225
Propaganda dobra	226
Opowiadaj światu o swojej podróży	227
Nie czekaj, co powiedzą, stwórz swoją narrację	228
Bądź pierwszym wyborem, gdy będą chcieli robić dobro	229
Zamiast zakończenia Sztuka proszenia	232

Rozdział # 3

Strategia

Podróżniku! Co sprawia, że wybierasz w życiu jedną drogę, a drugiej unikasz? Czy to przypadek, zmienność okoliczności? A może idziesz wytyczoną ścieżką, choć nie jest naprawdę Twoja, tylko narzucona Ci przez innych?

Trudno zaprzeczyć, że nasze życie jest wypadkową czasu, spotkań z ludźmi i szans, które się nie powtórzą. Nie wszystko da się zaplanować, a zaplanowane – zrealizować. Jednak myślę, że zgodzimy się w jednym: trochę inaczej jest w przypadku organizacji, którą tworzysz, w której pracujesz. Masz większy, niż się wydaje, wpływ na jej rozwój i kierunek, w którym będzie podążać. A raczej – możesz mieć, jeśli sięgniesz po odpowiednie narzędzia.

Jednym z nich jest strategia: instrukcja do mapy Twojego świata. Pozwoli Ci ona dotrzeć do wyznaczonego celu bez zużywania wszystkich zasobów i skrajnego wyczerpania.

Zdecydowana większość organizacji przegrywa przez brak strategii

Przez ostatnie lata konsultowałem, wspierałem i szkoliłem kilkaset organizacji. Zdecydowana większość z nich nie ma spisanej (!) strategii rozwoju. Zapytani o nią pracownicy i wolontariusze mówią: „Tak, mamy strategię, ale w głowie. Mamy plany na najbliższe trzy, cztery miesiące, pół roku, a potem... potem się zobaczy”.

Na takie podejście wpływa najczęściej uzależnienie od grantów (tak, grant to jest chorobą, ale na szczęście można ją leczyć). Granty lub dotacje są przyznawane w konkursach, najczęściej w perspektywie rocznej, dlatego trudno jest znaleźć organizację, która patrzy na swoją pracę w dłuższej perspektywie (bo tej perspektywy nie może na ogół dostrzec).

W poprzednim rozdziale pokazałem Ci, jak poznać swoje umiejętności i zdolności. Mam nadzieję, że dzięki temu się przekonasz, że nie ma sensu ich marnować na działania z doskoku, na związanie się z jednym źródłem finansowania czy też zadania zależne od innych.

Zbadaj i opisz ścieżkę dla swojej organizacji

Dlatego w tym rozdziale zapraszam Cię do stworzenia strategii Twojej organizacji. Chcę przejść z Tobą cały proces, który może Ci się teraz wydawać trudny i czasochłonny, ale jest niezwykle potrzebny. Będziemy razem pracować nad mapą Twojej podróży i organizacji. Na tej mapie można wytyczyć wiele ścieżek, ale Ty chcesz wybrać jedną z nich i dowiedzieć się jak najwięcej o trasie, którą przebiega, o ekwipunku, który trzeba zabrać, a także o trudnościach, czyli smokach, które mogą czyhać na Ciebie w jej zakamarkach. Strategia to cenna instrukcja, pokazująca nam cały obszar wyzwań, które przed Tobą stoją. Dokładne rozrysowanie i spisanie instrukcji dla Twojej organizacji pozwoli Ci wybrać odpowiednią ścieżkę, dobrać ekwipunek, drużynę i wyznaczyć cel.

Teraz czas na instrukcje. Zrobisz to ze mną. Krok po kroku. Bazując na najważniejszych strategicznych elementach. Wdrażam je w organizacjach, które zapraszają mnie do siebie, ponieważ chcą uporządkować swoje plany i ambicje, nadać im strukturę i po prostu sprawić, by zaczęły się realizować.

Czy procesy i procedury sprawiają, że NGO zamieni się w korporację?

Być może rodzi się teraz w Twojej głowie i sercu bunt. Myślisz sobie: „Dlaczego ja, człowiek organizacji pozarządowej, który nie znosi sztywnych ram, mam poddać się pod dyktando strategii? Pewnie pod tą nazwą kryją się

także procesy i procedury! Przecież dlatego działam w NGO, żeby od tego uciec – od urzędowych procedur i korporacyjnych procesów z wszystkimi tymi nowomodnymi taskami, ASAP-ami i korporacyjnym slangiem. To właśnie NGO daje mi wolność i swobodę działania!”.

Wiem to, a mimo tego polecam Ci gorąco stworzenie własnej strategii. Dlaczego? Bo to po prostu działa. Korporacje dlatego są duże, że mają spisane plany, strategie, procesy i procedury i jest to u nich istotny element całej struktury. Takie podejście jest skuteczne. Nie chcę Cię jednak zachęcać do przekształcania Twojej organizacji w korporację, ale do wzięcia z korporacyjnego doświadczenia tego, co najlepsze, bez tracenia przy tym ducha społecznikowskiego.

W pewnej organizacji, z którą współpracowałem, na taką przemianę potrzebowaliśmy 18 miesięcy. Z grona ludzi, których połączyła idea pomocy charytatywnej, staliśmy się sprawną machiną systemową pomocy innym. Z postawy „jakoś to będzie” przeszliśmy (nie bez trudów i zmiany przyzwyczajień) na pracę na celach, liczbach i na sukcesywną realizację celów miesięcznych i rocznych (a zaręczam Ci, że były bardzo ambitne: sam otrzymałem zadanie podwojenia kwot przekazywanych przez Darczyńców regularnych do poziomu 300 000 zł).

Skorzystaliliśmy ze wsparcia ludzi z doświadczeniem biznesowym (zarówno praktyków, jak i wykładowców akademickich). Pomogli nam oni naszą nieoczywistą strukturę wpisać w systemy działania, identyfikując procesy, cele i zasoby, które mieliśmy. Na początku to nas bardzo zniechęcało, jednak w końcu zobaczyliśmy, że to działa, a my jesteśmy skuteczniejsi w pomaganiu, gdy nasze rozmyte cele zostały zastąpione konkretnymi liczbami, mierzącymi naszą efektywność (oczywiście za każdą liczbą stał człowiek – o tym nigdy nie zapominaliśmy).

Co przed nami, czyli tworzenie strategii krok po kroku

Proces, przez który chcę Cię teraz przeprowadzić, ma kilka etapów. Zaczynamy od metapoziomu – czyli precyzyjnego określenia misji i wizji, które w kolejnym etapie sprowadzimy do celów strategicznych. Opiszemy to, co chcesz osiągnąć w najbliższych latach (i to, jak te wyniki mierzyć). Potem przejdziemy na poziom celów rocznych. Rozbijemy je na mniejsze projekty, które trzeba będzie zrealizować, żeby przybliżyć się do osiągnięcia Twoich celów.

By pomóc Ci stworzyć jak najskuteczniejszą strategię, chcę popracować z Tobą także nad kilkoma elementami, które będą niezwykle ważne w pokazywaniu Twojej unikalności, czyli tego, czym Twoja organizacja różni się od innych. Dlatego przepracujemy sobie wartości i zasady, jakimi się kierujecie, zrobimy analizę SWOC i podejrzemy konkurencję. Obejrzymy też interesariuszy Twojej organizacji, przeprowadzimy analizę ryzyka, a na dodatek stworzymy... prototypy.

Brzmi przerażająco, jakby nagle na naszej drodze pojawiło się stado smoków?

Spokojnie. Smoki też będą, ale mam na nie swoje sposoby. Nie obawiaj się: niektóre z nich, oswojone, mogą nam się bardzo przydać!

Jeśli dotychczas nie miałeś do czynienia z podobnymi narzędziami, same ich nazwy mogą budzić lekkie zaniepokojenie, ale proszę – zaufaj mi. I procesowi, przez który przeprowadziłem kilkadziesiąt organizacji w sposób dostosowany do ich potrzeb. Strategia, którą wspólnie stworzymy, to narzędzie, które ma Ci wskazywać kierunki działania, a gdy zostanie spisana w formie dokumentu, będzie dla Ciebie wsparciem przy pracy, zwłaszcza fundraisingowej. Strategia jest też ważna dla Twoich obecnych i przyszłych Darczyńców, bo zdecydowanie lepiej wspiera się organizację,

która ma jasną strategię i wyraźnie komunikuje ją otoczeniu. Taka organizacja budzi dużo większe zaufanie, bo ludzie z zewnątrz mogą się łatwo dowiedzieć, jak działa, jakie ma przed sobą wyzwania i jakie pomysły na ich rozwiązanie. Dochodzi do tego element konsekwencji, gdyż wierne i mądre (czyli dopuszczające pewną elastyczność) trzymanie się ustalonej strategii podnosi poziom wiarygodności.

Organizacje, które dzięki ułożonej strategii wiedzą już, co konkretnie chcą osiągnąć, zmieniają także swój sposób myślenia. Odchodzą od nieustannego zastanawiania się, co zrobić, żeby zdobyć pieniądze na przetrwanie kolejnego roku, skoro jest już zbudowany kompetentny i merytoryczny zespół. I nie pozycjonują się co roku na ekspertów w innej dziedzinie, zgodnie z tematami kolejnych konkursów: w tym roku wspieranie seniorów, w kolejnym działania pomagające rozwiązywać problemy dorastającej młodzieży, w jeszcze następnym opieka nad samotnymi matkami.

Wybacz, ale tak się nie da.

To znaczy... da się, bo takie przypadki też obserwuję, ale czy nie jest to marnowanie potencjału organizacji, która została powołana do zmiany świata, a nie do zmiany swojej misji co roku?

Nie marnuj swojego potencjału ani potencjału swojej organizacji

Jest jeszcze jedna ważna rzecz, którą chcę się z Tobą podzielić. Jestem zwolennikiem godnego wynagradzania ludzi za pracę w organizacjach pozarządowych. Uważam, że powinni zarabiać na tyle dobrze, żeby nie musieli po kilku latach szukać dodatkowej pracy, drugiego etatu albo odchodzić z rozgoryczeniem, bo samą misją nie da się nakarmić rodziny. Zbyt

wielu społeczników spotykam w miejscach, które nie dają satysfakcji, ale pozwalają się utrzymać.

Dlatego zapraszam Cię do tworzenia strategii. Bo to pewna forma odwrócenia myślenia. Nie musimy gonić za tym, co pozwoli nam się utrzymać. Mamy swój plan i szukamy sojuszników oraz finansowania naszego śmiałego pomysłu. Wasza ścieżka powinna być Wasza, a nie wytyczona przez ludzi z zewnątrz. Twoim zadaniem jest zapraszać innych do podążania Waszą drogą i wspierania Was na niej. W innym przypadku Twój poziom frustracji wynikającej z tego, że nie realizujesz swojego powołania, będzie nieustannie rósł. A to prosta droga do wypalenia.

Rób swoje! Zaplanuj to, określ misję, spisz instrukcję i szukaj sojuszników, którzy uwierzą w Twoją wizję świata. Tylko tyle i aż tyle!

Ruszajmy ze strategią.